TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. birželio 4 d.*

Byloje C-285/08

dėl *Cour de cassation* (Prancūzija) 2008 m. birželio 24 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. birželio 30 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Moteurs Leroy Somer

prieš

Dalkia France,

Ace Europe

* Proceso kalba: prancūzų.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann (pranešėjas), teisėjai M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet ir J.-J. Kasel,

generalinis advokatas P. Mengozzi,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Moteurs Leroy Somer*, atstovaujamos advokatų kontoros *SCP F. Rocheteau et C. Uzan-Sarano* advokato,

— *Dalkia France* ir *Ace Europe*, atstovaujamų advokatų kontoros *SCP Coutard – Mayer – Munier-Apaire* advokato,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir R. Loosli-Surrans,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos J. López-Medel Bascones,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos G. Wilms ir J.-B. Laignelot,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1985 m. liepos 25 d. Tarybos Direktyvos 85/374/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių atsakomybę už gaminius su trūkumais, derinimo (OL L 210, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 257) 9 ir 13 straipsnių išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas sprendžiant ginčą tarp bendrovės *Moteurs Leroy Somer* ir bendrovių *Dalkia France* bei *Ace Europe* dėl pirmosios bendrovės atsakomybės už ligoninės įrenginiui su elektros generatoriumi padarytą žalą užsidegus įkaitusiam šios bendrovės pagamintam kintamosios srovės generatoriui.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Direktyvos 85/374 devintoje ir aštuonioliktoje konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„kadangi vartotojų apsauga reikalauja kompensacijos mirties, sužalojimo ir turtinės žalos atsiradimo atveju; kadangi, siekiant išvengti pernelyg didelio bylų skaičiaus, pastaroji kompensacija turėtų būti ribojama asmeniniam naudojimui ar vartojimui skirtais gaminiais <…>;

<…>

kadangi dabartiniame etape suderinimas negali būti visiškas, bet atveria kelią didesniam derinimui; kadangi dėl to būtina, kad Taryba reguliariai gautų Komisijos ataskaitas dėl šios direktyvos taikymo prireikus kartu su atitinkamais pasiūlymais.“

4 Pagal Direktyvos 85/374 1 straipsnį „gamintojas atsako už žalą, atsiradusią dėl jo gaminio trūkumų“.

5 Pagal Direktyvos 85/374 4 straipsnį „nukentėjęs asmuo privalo įrodyti padarytą žalą, gaminio trūkumą ir priežastinį ryšį tarp trūkumo ir padarytos žalos“.

6 Šios direktyvos 9 straipsnyje numatyta:

„Taikant 1 straipsnį sąvoka „žala“ reiškia:

a) žalą, padarytą mirties ar asmens sužalojimo atveju;

b) žalą turtui ar turto sunaikinimą, išskyrus patį gaminį su trūkumu, nustatant 500 EUR žemutinę ribą, jei toks turtas:

i) paprastai yra skirtas asmeniniam naudojimui ar vartojimui;

ir

ii) buvo nukentėjusio asmens naudojamas ar vartojamas asmeniniams tikslams.

Šis straipsnis nepažeidžia nematerialinę žalą reglamentuojančių nacionalinių nuostatų.“

7 Tos pačios direktyvos 13 straipsnyje nurodyta:

„Ši direktyva nedaro įtakos nukentėjusio asmens teisėms, kurias jis gali turėti pagal įstatymu reglamentuojamas sutartinės ar nesutartinės atsakomybės nuostatas arba pagal specialią atsakomybės sistemą, egzistuojančią pranešimo apie šią direktyvą metu.“

Nacionalinės teisės aktai

8 Kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, Prancūzijos teisė arba nusistovėjusi Prancūzijos teismų praktika suteikia dėl gaminio su trūkumu nukentėjusiam asmeniui galimybę reikalauti atlyginti žalą, patirtą profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, tik jei šis nukentėjęs asmuo įrodo žalą, gaminio trūkumą ir priežastinį ryšį tarp šio trūkumo ir padarytos žalos.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

9 Bendrovės *Wartsila* 1995 m. Liono ligoninėje įrengtas įrenginys su elektros generatoriumi užsidegė dėl įkaitusio kintamosios srovės generatoriaus, kurį pagamino ir 1994 m. išleido į apyvartą bendrovė *Moteurs Leroy Somer*.

10 *Dalkia France*, būdama atsakinga už šio įrenginio eksploatacinę priežiūrą, ir jos draudikas *Ace Europe* atlygino dėl šio įvykio ligoninei padarytą turtinę žalą ir, perėmę ligoninės teises, pareiškė ieškinį *Moteurs Leroy Somer* dėl jų išmokėtų sumų grąžinimo.

11 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimu Liono apeliacinis teismas nusprendė, kad *Moteurs Leroy Somer* privalėjo užtikrinti gaminio saugą, ir priteisė iš jos 320 143,03 EUR *Dalkia France* bei 229 107 EUR *Ace Europe*.

12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme *Moteurs Leroy Somer* nurodė, kad visiems profesionaliems pardavėjams taikoma pareiga užtikrinti saugą neapima žalos, padarytos profesiniam naudojimui skirtam turtui, kurį nukentėjusioji šalis naudojo savo profesiniams tikslams. Priteisęs iš jos atlyginti tik turtinę žalą, padarytą įrenginiui su elektros generatoriumi, kurį ligoninė užsakė savo profesinės veiklos poreikiams, Liono apeliacinis teismas pažeidė Civilinio kodekso 1603 straipsnio nuostatas, aiškinamas atsižvelgiant į Direktyvą 85/374.

13 Manydamas, kad sprendimui dėl jam pateikto kasacinio skundo priimti reikia išaiškinti Direktyvą 85/374, Kasacinis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos (85/374) 9 ir 13 straipsniai draudžia aiškinti nacionalinę teisę arba nusistovėjusią nacionalinių teismų praktiką taip, kad nukentėjusiam asmeniui suteikiama galimybė reikalauti atlyginti žalą, padarytą profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, tik jei šis nukentėjęs asmuo įrodo padarytą žalą, gaminio trūkumą ir priežastinį ryšį tarp šio trūkumo ir padarytos žalos?“

Dėl prejudicinio klausimo

14 Kasacinis teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 85/374 9 ir 13 straipsniai draudžia aiškinti nacionalinę teisę arba nusistovėjusią nacionalinių teismų praktiką taip, kad nukentėjusiam asmeniui suteikiama galimybė reikalauti atlyginti žalą, padarytą profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, tik jei šis nukentėjęs asmuo įrodo padarytą žalą, gaminio trūkumą ir priežastinį ryšį tarp šio trūkumo ir padarytos žalos.

15 Direktyvos 85/374 9 straipsnyje apibrėžiama „žalos“ sąvoka šios direktyvos 1 straipsnio, kuriame numatyta, kad „gamintojas atsako už žalą, atsiradusią dėl jo gaminio trūkumų“, prasme.

16 Remiantis 9 straipsniu, ši sąvoka apima ne tik žalą, padarytą mirties ar asmens sužalojimo atveju, bet ir žalą turtui ar turto sunaikinimą, išskyrus patį gaminį su trūkumu, nustatant 500 EUR žemutinę ribą, jei toks turtas paprastai yra skirtas asmeniniam naudojimui ar vartojimui ir nukentėjusio asmens buvo naudojamas ar vartojamas asmeniniams tikslams.

17 Taigi konstatuotina, kad žala, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, padaryta profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, nepatenka į sąvoką „žala“ Direktyvos 85/374 prasme ir todėl už ją gamintojui nekyla atsakomybė pagal šios direktyvos 1 straipsnį.

18 Tačiau Teisingumo Teismui pateiktose pastabose *Moteurs Leroy Somer* mano, kad nenumatant tokios pačios atsakomybės už žalą, padarytą profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, Direktyva 85/374 kliudoma

valstybėms narėms numatyti, kad atsakomybė už šią žalą grindžiama tais pačiais pagrindais, kokie numatyti ir šioje direktyvoje, t. y. tik padarytos žalos, trūkumo ir priežastinio ryšio įrodymu.

19 Šiuo klausimu konstatuotina, jog tam, kad pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamą sistemą nukentėjęs asmuo galėtų reikalauti atlyginti žalą, padarytą profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, įrodinėjimo reikalavimai turi atitikti Direktyvos 85/374 4 straipsnyje nurodytuosius, t. y. nukentėjęs asmuo turi įrodyti žalą, trūkumą ir priežastinį ryšį tarp trūkumo ir žalos.

20 Tiesa, Teisingumo Teismas nusprendė, kad valstybių narių diskrecija reglamentuoti atsakomybę už gaminius su trūkumais yra visiškai apibrėžta Direktyvoje 85/374 ir turi būti nustatyta atsižvelgiant į jos tekstą, tikslą ir struktūrą (2006 m. sausio 10 d. Sprendimas *Skov ir Bilka*, C-402/03, Rink. p. I-199, 22 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

21 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas patikslino, kad Direktyva 85/374 siekiama visiškai suderinti valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas joje reglamentuojamais klausimais (minėto sprendimo *Skov ir Bilka* 23 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

22 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad Direktyvos 85/374 13 straipsnio, kuriame numatyta, kad ji nedaro įtakos nukentėjusio asmens teisėms, kurių jis gali turėti pagal įstatymu reglamentuojamas sutartinės ar nesutartinės atsakomybės nuostatas arba pagal specialią atsakomybės sistemą, egzistuojančią pranešimo apie šią direktyvą metu, negalima aiškinti kaip suteikiančio valstybėms narėms galimybę palikti galioti bendrą atsakomybės už gaminius su trūkumais sistemą, kuri skiriasi nuo numatytosios minėtoje direktyvoje (minėto sprendimo *Skov ir Bilka* 39 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

23 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, jog Direktyvos 85/374 13 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad šia direktyva įtvirtinta sistema nepanaikina galimybės taikyti kitas sutartinės ar nesutartinės atsakomybės sistemas, grindžiamas skirtingais pagrindais, pavyzdžiui, paslėptų trūkumų garantija arba klaida (minėto sprendimo *Skov ir Bilka* 47 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

24 Vis dėlto Direktyva 85/374 draudžia atsakomybės sistemą, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, tik su sąlyga, kad ši sistema patenka į minėtos direktyvos taikymo sritį.

25 Iš tikrųjų, nors, kaip buvo priminta šio sprendimo 21 punkte, Direktyva 85/374 siekiama visiškai suderinti valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas joje reglamentuojamais klausimais, ja, kaip matyti iš aštuonioliktos konstatuojamosios dalies, nesiekiama visiškai suderinti nuostatų dėl atsakomybės už gaminius su trūkumais minėtoje direktyvoje nereglamentuotais klausimais.

26 Kaip Teisingumo Teismui pateiktose pastabose teigia *Dalkia France*, *Ace Europe*, Prancūzijos bei Austrijos vyriausybės ir Komisija, tokia atsakomybė, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, nepatenka į Direktyvos 85/374 taikymo sritį.

27 Iš tikrųjų iš Direktyvos 85/374 struktūros ir ypač iš 1 bei 9 straipsnių ir jos devintos konstatuojamosios dalies matyti, kad žalos, padarytos profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, atlyginimas nėra reglamentuotas minėtoje direktyvoje, nes, kaip nustatyta šio sprendimo 17 punkte, tokia žala nepatenka į Direktyvos 85/374 9 straipsnyje apibrėžtą „žalos“ sąvoką šios direktyvos 1 straipsnio prasme.

28 Taigi konstatuotina, kad žalos, padarytos profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, atlyginimas nepatenka į Direktyvos 85/374 taikymo sritį.

29 Tokio aiškinimo nepaneigia tai, kad Direktyvos 85/374 tikslas, kaip matyti iš jos pirmos konstatuojamosios dalies ir Teisingumo Teismo praktikos (2002 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-52/00, Rink. p. I-3827, 17 punktas; Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-154/00, Rink. p. I-3879, 13 punktas ir Sprendimo *González Sánchez*, C-183/00, Rink. p. I-3901, 26 punktas), – ne tik pašalinti egzistuojančius vartotojų apsaugos lygių skirtumus, bet taip pat užtikrinti neiškreiptą ūkio subjektų konkurenciją ir sudaryti palankias sąlygas laisvam prekių judėjimui.

30 Direktyvos 85/374 tekste iš tikrųjų nėra jokių nuostatų, leidžiančių daryti išvadą, kad ribodamas žalos atlyginimą asmeniniam naudojimui ar vartojimui skirtais gaminiais Bendrijos teisės aktų leidėjas, deklaruodamas tikslą užtikrinti neiškreiptą konkurenciją ir sudaryti palankias sąlygas laisvam prekių judėjimui, siekė atimti iš valstybių narių galimybę numatyti atsakomybę už profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, padarytos žalos atlyginimą, kuri atitiktų šioje direktyvoje nustatytą atsakomybę.

31 Kadangi Direktyvoje 85/374 numatytas suderinimas neapima žalos, padarytos profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, atlyginimo, šia direktyva iš valstybės narės neatimama galimybė šiuo atžvilgiu numatyti atsakomybę, kuri atitiktų nustatytąją minėtoje direktyvoje.

32 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą prejudicinį klausimą reikia atsakyti, jog Direktyva 85/374 turi būti aiškinama kaip nedraudžianti aiškinti nacionalinę teisę ar nusistovėjusią nacionalinių teismų praktiką taip, kad nukentėjusiam asmeniui suteikiama galimybė reikalauti atlyginti žalą, padarytą profesiniam naudojimui

skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, tik jei šis nukentėjęs asmuo įrodo padarytą žalą, gaminio trūkumą ir priežastinį ryšį tarp šio trūkumo ir padarytos žalos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

33 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1985 m. liepos 25 d. Tarybos Direktyva dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių atsakomybę už gaminius su trūkumais, derinimo turi būti aiškinama kaip nedraudžianti aiškinti nacionalinę teisę ar nusistovėjusią nacionalinių teismų praktiką taip, kad nukentėjusiam asmeniui suteikiama galimybė reikalauti atlyginti žalą, padarytą profesiniam naudojimui skirtam turtui, kuris buvo naudojamas pagal šią paskirtį, tik jei šis nukentėjęs asmuo įrodo padarytą žalą, gaminio trūkumą ir priežastinį ryšį tarp šio trūkumo ir padarytos žalos.

Parašai.